

SIPKE JANSMA

nederlandse binnenlandse strijdkrachten

Schilderij *Moord bij Dronrijp* (1995) gemaakt door Sipke Jansma. De afbeelding en titel verwijzen naar de executie van elf mensen op 11 april 1945 bij de brug bij Dronrijp.

Brug bij Dronrijp, plek van de executie op 11 april 1945.

Het oorlogsmonument aan de voet van de brug bij Dronrijp

Gedicht

10 april 1945

terwijl de jongens slapen
keer ik me om en om in 't stro
de angst beheerst ons nu al weken
maar vannacht heeft God mij door
mijn witte haar gestreken
ik voel me al wat beter
straks in de vrijheid daar

ik wist niet dat slechts enkele uren later
de dood opnieuw weer toe zou slaan
in de bevrijdingsnacht heb ik staan huilen
ook ik heb in Dronrijp gestaan

*Nu wij allen, vooral in deze dagen zo
emotioneel betrokken zijn bij het verleden,
is het goed dat wij proberen te vergeven
wat ons en ons volk is aangedaan. Maar het
is ook zaak niet te vergeten, een opgave
die uw museum heeft nu en in de komende
jaren. Dronrijp wordt nog steeds herhaalt,
overal in de wereld. Ik hoop dat wij en in
het bijzonder het museum een positieve
bijdrage zullen leveren aan de meer dan
noodzakelijke broederschap onder de
mensen opdat tirannie en onderdrukking
ooit eens uitgebannen zullen worden.*

Sipke Jansma, aanbiedingsbrief bij schenking schilderij, april 1995

SIPKE JANSMA

informatie

Sipke Jansma maakt in april 1995 het schilderij *Moord bij Dronrijp* en schenkt dit aan het Verzetsmuseum. De titel en de afbeelding verwijzen naar de executie die op 11 april 1945 plaatsvindt bij de brug bij Dronrijp. Hier fusilleert de Duitse bezetter elf mensen als represaille voor sabotage aan twee spoorlijnen door het verzet.

Onder de slachtoffers van de executie zijn mensen die Jansma persoonlijk kent via zijn eigen illegale werkzaamheden tijdens de oorlog.

Sipke Jansma is zestien als de oorlog uitbreekt en de periode laat een blijvende invloed achter op de rest van zijn leven. Teleurgesteld in de naoorlogse samenleving, waar hij voor de bevrijding zoveel van heeft verwacht, verbrandt hij zijn dagboeken en tekeningen uit de jaren 1940-1945. Zijn onverwerkte oorlogsverleden is uiteindelijk aanleiding om zijn hengelsportzaak in Leeuwarden te sluiten en zich te vestigen als kunstenaar in Gersloot. Het schilderij is een typisch voorbeeld van de schilderijstijl van autodidact Sipke Jansma waarbij vooral de felle kleuren in het oog springen.

*Onder kleuren begraaf ik mijn verdriet
In 't prikkeldraad een schilderij
Ik ben gevangen in een ver verleden
En pas als mijn laatste kleur is neergezet
Dan ben ik vrij*

Sipke Jansma, februari 2000

context

Vlak voor de bevrijding van Leeuwarden willen de Duitsers de telefooncentrale van Leeuwarden aan de Turfmarkt opblazen. Dit zou de communicatielijnen in de provincie Friesland ernstig schaden. Ter voorbereiding op dit plan plaatsen de Duitsers kilo's dynamiet en trotylblokjes in de centrale. Het Leeuwarder verzet, komt door het afluisteren van de telefoonlijnen en door informatie van medewerkers van de centrale, achter het plan en besluit actie te ondernemen. Onder de ogen van de bezetter halen verzetsmensen de explosieven uit de telefooncentrale. De echte explosieven vervangen ze door zorgvuldig nagemaakte en niet van echt te onderscheiden exemplaren. Pas als de bezetter de lading wil ontsteken wordt duidelijk dat de explosieven zijn verdwenen. Mark Wierda is een van de betrokken verzetsmensen. Helaas maakt hij het

SIPKE JANSMA

Door het verzet nagmaakte explosieven (trotyl-blokjes).

succes van de actie niet mee. Hij wordt gearresteerd tijdens een huiszoeking en opgesloten in het Huis van Bewaring. Op 11 april 1945 wordt hij bij Dronrijp samen met twee van zijn broers en acht anderen door de bezetter doodgeschoten.

